

Crowdfunding onschuld voorbij

Kritiek op intransparante crowdfundingplatforms neemt toe

Ariane Kleijwegt

AMSTERDAM -

Crowdfunding is de fase van de onschuld voorbij. De bedragen nemen toe, toezicht ontbreekt en steeds meer experts waarschuwen voor een nieuw beleggingsschandaal als waakhond AFM niet harder optreedt.

Het lijkt zo sympathiek: investeren in een kleinschalig project naar keuze, zonder tussenkomst van een bank én met een mooi rendement in het vooruitzicht. Maar veel beleggers onderschatten de risico's van crowdfunding constateerde toezichthouder AFM deze maand.

De risico's zijn in de eerste plaats groot omdat crowdfunding vrijwel niet gereguleerd is, meent lector en onderzoeker Lex van Teeffelen van de Hogeschool Utrecht. Hij hekelt het feit dat veel crowdfundingplatforms niet zuiver rapporteren over de risico's van leningen. Zo hoeven zij bijvoorbeeld niet, zoals in het Verenigd Koninkrijk, transparant te zijn over het percentage aan wanbetalingen en faillissementen. Hierdoor lijkt het alsof het vrijwel nooit misgaat, maar dat is verre van waar, constateerde Van Teeffelen. Hij neemt al enkele jaren de proef op de som met een aantal gespreide portefeuilles op verschillende crowdfundingplatforms.

Omdat het fenomeen nog relatief jong is, is de markt nog niet opgeschrikt door grote schandalen, maar die komen er onherroepelijk aan, verwacht advocaat Joost Papeveld, gespecialiseerd in financieel recht. Hij hoopt dat gedupeerde funders bij gebrek aan regelgeving via de publiekrechtelijke weg zullen proberen hun gram te halen. „Crowdfunding wordt verkocht als veilig en gezellig, maar het is gewoon agressief beleggen.”

De meeste platforms bieden een rendement van gemiddeld 7 á 8%. Wat ze er alleen niet altijd duidelijk bij vertellen is dat het om een zogenoemde 'internal return rate' gaat; de lening wordt maandelijks afgelost en over de restschuld ontvangt de belegger rente. Het bedrag waarover rendement wordt ontvangen wordt zodoende dus steeds kleiner. „Dat is heel iets anders dan het effectief rendement over het hele uitgeleende bedrag”, benadrukt Van Teeffelen. „Niet te vergelijken met bijvoorbeeld een spaarrente.”

Zo behaalde Van Teeffelen een gemiddeld effectief rendement op zijn gespreide portefeuille van drie jaar bij het inmiddels oudste in Nederland actieve platform 'Geldvoorelkaar' van niet meer dan 2 á 3%. „En het zal verder dalen”, verwacht hij. „De looptijd zit er nog lang niet op. Zoveel meer dan sparen levert het niet op.”

En dat terwijl de kans dat de inleg helemaal niet terugkomt bij crowdfunding vele malen groter is. Veiligheidswaarborgen die banken kennen, zoals een garantiefonds, ontbreken. Het platform kan namelijk ook zelf omvallen.

Een ander gevaar is gestapeld financieren. Van Teeffelen ziet dat deze complexe financieringsvorm als veilig wordt verkocht terwijl het dat allerminst is. Zo lijkt het of het crowdfundingplatform professionaliseert en extra zekerheden biedt omdat het bij projecten samenwerkt met banken. „Maar wie iets van financieren begrijpt, weet dat de bank het onderpand krijgt, garanties door verpanding van debiteuren en voorraden én een beding dat bij dreigende tekorten in aflossingscapaciteit andere crediteuren worden achtergesteld. Met andere woorden: de bank gaat altijd voor!”

Van Teeffelen vindt dan ook dat de huidige rendementen die crowdfunders wordt geboden veel te laag zijn. „Een percentage van tussen de 12 en 18% zou een meer realistische vergoeding zijn. Dat is wat er op de kapitaalmarkt wordt betaald voor het nemen van zulke risico's.”

AFM heeft begin dit jaar enkele voorschriften geformuleerd voor de branche die er vooral op neer komen dat de platforms een verantwoordelijkheid krijgen opgelegd om hun funders te screenen middels een 'investeerderstoets'. Dat moet beleggers behoeden voor een al te groot beslag op hun vrij belegbaar vermogen. Maar de AFM stelt geen eisen aan de informatie op het platform zelf. De risico's van crowdfunding zijn „nog onduidelijk” meent de AFM.

De branchevereniging belooft beterschap en heeft een standaard rapportage model geïntroduceerd waaraan inmiddels 8 van de 10 leden zich houden, aldus Simon Douw, directeur van de koepel van crowdfundingplatforms. Dit moet er toe leiden dat de prestaties van de platforms vergelijkbaar worden. Eén van de grootste en oudste platforms, Geldvoorelkaar, houdt zich er echter (nog) niet aan, erkent hij.

Ook geeft Douw toe dat 'de crowd' bij stapelfinanciering meer risico's kan lopen dan de bank. „Die heeft de zekerheden genomen, waardoor 'de crowd' minder juridische zekerheden heeft.” „Maar”, benadrukt Douw, „als de bank meedoet gaan er wel

grondige analyses over de haalbaarheid van een project aan vooraf." Ook zouden er vormen 'in de maak zijn' waarbij de risico's tussen bank en crowd eerlijker worden verdeeld. Voorbeelden kan Douw echter niet noemen. „Dit begint te ontstaan, maar het is best wel nieuw.”